

Dagvlinderonderzoek in Midden-Oostenrijk van 23 juli tot 9 augustus 1964

door

H. VAN OORSCHOT

Het doel van onze waarnemingen waren deze keer de Gurktaler Alpen en de Nedere Tauern in resp. Karinthië en Stiermarken. Onze eerste vangplaats lag aan de noordoostzijde van de Millstätter See: de omgeving van Döbriach (700 m).

Tijdens het zoeken naar onderdak in Döbriach zag ik op een bloeiende *Buddleia* een prachtig donker ♀ van *Argynnis paphia* ab. *valesina* Esper zitten. Daar deze vorm hier in de omgeving niet al te zeldzaam moet zijn (HANNEMA en COENE vonden hem in 1963 bij ongeveer 30% van de ♀♀ in het Gailtal), maakte ik me geen zorgen, niet wetend dat dit het enige exemplaar zou zijn, dat we te zien zouden krijgen.

Een van de mooiste terreinen hier is een moerassig gebied met een prachtige flora aan de rand van de Millstätter See. Aan vlinders vlogen hier o.a. *Coenonympha tullia* Müller en een zeer kleine vorm van *Melitaea diamina* Lang. Het tiental dieren dat ik er verzamelde had een gemiddelde grootte van ♀♀ 34 mm, ♂♂ 29 mm, terwijl in de heuvels van de omgeving de gemiddelde grootte van de vlinders normaal was: ♀♀ 40 mm, ♂♂ 37 mm. *Araschnia levana* L. was hier algemeen, in de regel met roodachtige banden als bij ab. *porima* Ochs. Terwijl bij de meeste ♀♀ op de bovenzijde der achtervleugels de rode vlekken-tekening behoorlijk aanwezig is, ontbreken de rode banden vrijwel geheel bij de ♂♂ en is hier ook de witte tekening gereduceerd. *Mellicta athalia* Rott., die hier algemeen is, zou behoren tot subsp. *orientalpicola* Vrtý.

Van *Apatura iris* L. zag ik één exemplaar, van *Limenitis anonyma* Lewis konden we er één vangen. Verdere bijzondere vangsten waren een *Parnassius apollo* L. (700 m!) en een paar grote gave exemplaren van *Everes argiades* Pallas.

De 28ste juli vertrokken we naar de Turracher Höhe (1780 m) via de steilste Alpenstraat van Europa: 32%. Het bleek hier echter arm te zijn aan dagvlindersoorten. Gunstige uitzonderingen waren: *Boloria pales* Schiff., die plaatselijk heel gewoon was, en het geslacht *Erebia*. Hiervan vlogen de volgende soorten zeer algemeen: *euryale* Esp., *manto* Esp., *epiphron* Knoch, *melampus* Fuessl. en *tyn-darus* Esp. Minder algemeen waren *pronoë* Esp. en *pharte* Hbn., terwijl we van *oeme* Hbn. één zwaar afgevlogen dier vingen. De specialiteit van de Turracher Höhe, *Erebia claudina* Bkh. (*arete* F.), vonden we na lang zoeken. Op ongeveer 2100 m ving ik er drie tussen *melampus*. Een ongeveer 150 m lager gelegen poeltje lokte ons naar beneden. We hoopten er wat alpensalamanders te vinden. Die zaten er dan ook. Zeker 500 stuks van de soorten *Triturus cristatus* en *Triturus alpestris*. Interessanter was echter, dat hier ook de hoofdvliegplaats van *claudina* was. Er vlogen er zeker 150 rond deze waterplas. De ♂♂ waren echter haast allemaal sterk afgevlogen, daarentegen waren de ♀♀ vrijwel gaaf. Op een enkele *Vacciniina optilete cyparissus* Hbn. na was hier overigens niet veel bijzonders te vangen. Het weer werkte echter ook niet mee.

De eerste augustus vertrokken we naar het derde en laatste verzamelpunt. Dit

lag een 35 km noordelijker: Wölting (1100 m) bij Tamsweg. Ook dit gebied, dat er uiterlijk beslist niet slecht uitzag, bleek arm te zijn aan dagvlinders. Soms liep je drie kwartier voor je één vlinder, van welke soort dan ook, zag. Grote vochtige heideterreinen met een weelde aan bloemen waar één *Coenonympha tullia* en twee *Hesperia comma* vlogen, waren geen uitzondering. Op één exemplaar van *Nymphalis polychloros* L. na hebben we dan ook niets bijzonders gevangen. Tijdens een hele dag met goed weer verzamelen in de omgeving van de Prebersee (1900 m) en Preber (2741 m) zagen we nog geen 50 vlinders.

In Wölting vloog net als in Döbriach *athalia* zeer algemeen. Vooral op open plekken in het bos, waar bloeiende distels stonden, waren ze vaak heel gewoon. Het is me gelukt een paar levende ♀♀ mee naar Amsterdam te nemen. Ik heb hier een zeer goed geslaagde kweek van gehad. In een volgend artikel hoop ik het uitgewerkte resultaat te kunnen weergeven.

De tijdens deze excursie gevangen en waargenomen 66 dagvlindersoorten zijn:

Papilio machaon L. Enkele exx. in Döbriach.

Parnassius apollo L. Eén ex. in Döbriach.

Pieris brassicae L. Enkele exx. op de Turracher Höhe en in Wölting.

„ *rapae* L. Als *brassicae*.

„ *napi* L. Gewoon in Wölting.

Gonepteryx rhamni L. Een tiental exx. in Döbriach.

Colias hyale L. Twee exx. in Wölting.

„ *crocea* Fourcr. Twee exx. in Wölting.

Leptidea sinapis L. Gewoon in Döbriach, één in Wölting.

Erebia ligea L. Eén ex. in Döbriach, gewoon in Wölting.

„ *euryale* Esp. Zeer algemeen op de Turracher Höhe.

„ *manto* Esp. Zeer algemeen op de Turracher Höhe.

„ *claudina* Bkh. Op één plaats op de Turracher Höhe algemeen.

„ *pharte* Hbn. Gewoon op de Turracher Höhe, enkele exx. in de omgeving van de Preber.

„ *aethiops* Esp. Gewoon in Döbriach, algemeen in Wölting.

„ *epiphron* Knoch. Zeer algemeen op de Turracher Höhe, drie exx. bij de Prebersee.

„ *melampus* Fuessl. Zeer algemeen op de Turracher Höhe, enkele exx. op de Preber.

„ *gorge* Hbn. Drie exx. op de Preber, 2700 m.

„ *tyndarus* Esp. Zeer algemeen op de Turracher Höhe.

„ *pronoe* Esp. Gewoon op de Turracher Höhe, enkele exx. in Wölting en bij de Prebersee.

„ *oeme* Hbn. Eén zwaar afgevlogen ex. op de Turracher Höhe.

Melanargia galathea L. Niet gewoon in Döbriach.

Aphantopus hyperantus L. Niet algemeen in Döbriach en Wölting.

Dira maera L. Eén ex. op de Turracher Höhe.

Coenonympha satyrium Esp. Op de Turracher Höhe boven de 1900 m gewoon.

„ *tullia* Müller. Niet gewoon rond Döbriach, bij Wölting beslist zeldzaam.

Apatura iris L. Eén ex. gezien bij Döbriach.

- Limenitis anonyma* Lewis. Eén ex. in Döbriach.
Melitaea diamina Lang. Gewoon in Döbriach.
 „ *phoebe* Knoch. Eén ex. in Döbriach.
Mellicta athalia Rott. In Wölting en Döbriach zeer algemeen, op de Turracher Höhe gewoon.
Boloria pales Schiff. Plaatselijk op de Turracher Höhe zeer algemeen. Twee exx. op de Preber.
Clossiana selene Schiff. Eén ex. in Döbriach.
 „ *dia* L. Drie exx. in Döbriach, gewoon in Wölting.
 „ *titania* Hbn. Vier exx. op de Turracher Höhe.
Brenthis ino Rott. Eén ex. in Döbriach.
Issoria lathonia L. Enkele exx. in Döbriach en Wölting.
Fabriciana niobe L. Eén ex. in Wölting.
 „ *adippe* Rott. Eén ex. in Döbriach.
Mesoacidalia charlotta Haw. Gewoon in Döbriach.
Argynnis paphia L. Enkele exx. in Döbriach.
Araschnia levana L. Zeer algemeen in Döbriach.
Vanessa cardui L. Enkele exx. in Döbriach.
 „ *atalanta* L. Enkele exx. in Wölting en Döbriach.
Polygonia c-album L. Op de Turracher Höhe en in Wölting elk één ex.
Aglais urticae. Gewoon in Döbriach, enkele exx. in Wölting.
Nymphalis io L. Enkele exx. in Döbriach.
 „ *polychloros* L. Eén ex. in Wölting.
 „ *antiopa* L. Enkele exx. op de Turracher Höhe.
Heodes virgaureae. L. In Döbriach en Wölting gewoon.
 „ *tityrus* Poda. Eén ex. in Döbriach, drie exx. op de Turracher Höhe.
Lycaena phlaeas L. Eén ex. in Döbriach, twee exx. in Wölting.
Palaeochrysophanus hippothoe L. Eén ex. in Wölting.
Everes argiades Pall. Vier exx. in Döbriach.
Maculinea arion L. Eén ex. in Wölting.
Lycaeides idas L. Eén ex. in Döbriach.
Aricia agestis Schiff. In Döbriach en Wölting elk één ex.
Cyaniris semiargus Rott. Gewoon op de Turracher Höhe.
Vacciniina optilete Knoch. Gewoon op de Turracher Höhe, twee op de Preber.
Polyommatus icarus Rott. Niet gewoon in Döbriach en Wölting.
Thymelicus lineola O. Gewoon in Döbriach en Wölting.
 „ *sylvestris* Poda. Als *lineola*.
Pyrgus malvae L. Vijf exx. op de Turracher Höhe.
 „ *alveus* Hbn. Eén ex. op de Turracher Höhe, zes op de Preber.
Hesperia comma L. Algemeen in Wölting, één op de Turracher Höhe.
Ochlodes venata Brem. Algemeen in Döbriach.

Zusammenfassung

Bericht über eine Sammelreise nach den Gurktaler Alpen (Kärnten) und den Niederen Tauern (Steiermark). Im Ganzen wurden 66 Arten von Tagfaltern wahrgenommen.

Amsterdam-W., Rietwijkerstraat 7 II.